

Besluit van 12 juni 2019 houdende de aanvullende opleidings-, erkenningseisen voor het medisch specialisme interne geneeskunde*

(Besluit interne geneeskunde)

Het College Geneeskundige Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 11 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van de Federatie Medisch Specialisten, de Landelijke Huisartsen Vereniging, de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband, de Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp Artsen, de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten en de Samenwerkende opleidingen tot specialist ouderengeneeskunde Nederland;

BESLUIT:

---

* In de Staatscourant van 9 september 2019, nr. 49234 is mededeling gedaan van vaststelling van het besluit door het CGS en de instemming daarmee van de minister van VWS. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2019.

Hoofdstuk A

Algemene bepalingen

A.1. Begripsomschrijvingen:

In dit besluit wordt verstaan onder:

enkelvoudige differentiatie	verdere verdieping in één deelgebied van de interne geneeskunde in de laatste twee jaar van de opleiding
interne geneeskunde	het specialisme dat zich richt op het voorkomen, herkennen en behandelen van ziekten van inwendige organen en orgaansystemen, geïsoleerd en in hun samenhang, bij adolescenten en volwassenen;
LOP:	het landelijk opleidingsplan van de Nederlandse Internisten Vereniging;
meervoudige differentiatie	verdere verdieping in twee of drie deelgebieden van de interne geneeskunde in de laatste twee jaar van de opleiding.

A.2. Opleidingsplan

De opleiding tot internist voldoet aan het LOP.

Hoofdstuk B

De opleiding

B.1. Duur

De nominale duur van de opleiding bedraagt zes jaar.

B.2. Specialisme gebonden competenties

1. De opleiding is gericht op het bereiken van de door het CGS vastgestelde algemene competenties en specialisme gebonden competenties.
2. De in het eerste lid bedoelde specialisme gebonden competenties zijn vastgelegd in het LOP.

B.3. Structuur van de opleiding

1. De opleiding bestaat uit de volgende fasen:
  - a. basis, gevolgd door
  - b. verbreding, gevolgd door
  - c. verdieping.
2. De fase basis bestaat uit een klinische stage algemeen interne geneeskunde.
3. De fase verbreding bestaat uit de volgende stages:
  - a. poliklinisch werken;
  - b. consulten;
  - c. intensive care; en
  - d. keuzestages, als bedoeld in het LOP.
4. De fase verdieping bestaat uit ten minste één en ten hoogste drie van de volgende differentiaties:
  - a. acute geneeskunde;
  - b. allergologie- klinische immunologie;
  - c. bloedtransfusiegeneskunde;
  - d. endocrinologie;
  - e. hematologie;
  - f. infectieziekten;
  - g. klinische farmacologie;
  - h. klinische epidemiologie;
  - i. nefrologie;
  - j. intensive care;

- k. medische oncologie;
  - l. maag-darm-leverziekten met endoscopie;
  - m. onderwijs;
  - n. ouderengeneeskunde;
  - o. palliatieve zorg; of
  - p. vasculaire geneeskunde.
5. Tijdens de fase verdieping wordt tenminste 20 procent van de werktijd besteed aan algemene interne geneeskunde, waaronder aan leerdoelen uit de leerlijnen Acute geneeskunde en Ouderengeneeskunde, bedoeld in het LOP.

B.4. Inhoud van de opleiding

1. De opleiding omvat de volgende longitudinale leerlijnen:
  - a. acute geneeskunde; en
  - b. ouderengeneeskunde.
2. De opleiding omvat voor alle aios verplichte Entrustable Professional Activities (EPA`s) en differentiatie specifieke verplichte EPA`s.
3. De verplichte EPA`s zijn:
  - a. visite lopen en medisch handelen op een klinische afdeling Interne geneeskunde;
  - b. patiënt- en familiegesprekken voeren;
  - c. overdracht en continuïteit van zorg;
  - d. leiden van een multidisciplinair, interprofessioneel behandelteam;
  - e. weekend-, avond- en nachtdienst uitvoeren;
  - f. poliklinisch werken;
  - g. intercollegiale consultvoering;
  - h. opvang en behandeling van een patiënt op de IC;
  - i. polyfarmacie; en
  - j. supervisie.
4. De differentiatie specifieke EPA`s zijn opgenomen in het LOP.

B.5. Plaats van de opleiding

Ten hoogste twee jaar van de opleiding wordt doorgebracht in een opleidingsinrichting zonder andere medisch specialistische opleidingen.

B.6. Diensten

1. Tijdens de opleiding kan de aios avond-, nacht- en weekenddiensten doen voor de cardiologie, de interne geneeskunde, de klinische geriatrie, de longziekten en tuberculose, de maag-darm-leverziekten en de reumatologie, zodra en voor zover de opleider de aios daartoe bekwaam acht.
2. De omvang van de avond-, nacht- en weekenddiensten diensten is ten hoogste 25% van de nominale opleidingsduur per jaar.
3. De aios doet in de opleidingsinrichting uitsluitend diensten voor één van de specialismen, genoemd in het eerste lid, als de specialisten van dat specialisme aantoonbaar een bijdrage leveren aan de opleiding, incl. het onderwijs, blijkend uit de aanwezigheid van de betreffende specialisten bij het generaal dagelijks rapport of door het geven van feedback aan de dienstdoende aios tijdens een eigen dagelijks rapport.

Hoofdstuk C De erkenning tot opleider en opleidingsinrichting

Titel I De opleider en de opleidingsgroep

C.1. Eisen opleider

In aanvulling op artikel C.1. van het Kaderbesluit CCMS voldoet de internist gedurende diens erkenning als opleider, aan de volgende eisen:

- a. de opleider stelt een tenminste wekelijks bespreking met de afdeling radiologie in waarin beeldvormende onderzoeken van patiënten worden besproken;

- b. de opleider draagt er zorg voor dat ten minste éénmaal per week een grote visite wordt gehouden met de opleider of supervisor, in het bijzijn van ten minste twee internisten, een verpleegkundige en een aios;
- c. de opleider stelt een tenminste maandelijks multidisciplinaire patiëntbespreking in;
- d. de opleider houdt ten minste tweemaal per maand een probleemoplossende patiëntenbespreking;
- e. de opleider houdt ten minste eenmaal per maand een bespreking met de patholoog over histologische onderzoeksuitslagen;
- f. de opleider draagt er zorg voor dat ten minste tienmaal per jaar een refereerbijeenkomst plaatsvindt, die wordt verzorgd door de opleidingsgroep en de aios.

C.2. Eisen opleidingsgroep

In aanvulling op artikel C.3. van het Kaderbesluit CCMS voldoet de opleidingsgroep die een onderdeel van de opleiding, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onderdelen b. of c. verzorgt aan de volgende eisen:

- a. ten minste twee specialisten houden zich elk voor tenminste 50% van de dagtaak met het betreffende onderdeel van de opleiding bezig, hebben ten minste vijf jaar ervaring als specialist in het betreffende onderdeel en superviseren de aios tijdens het onderdeel;
- b. één van de specialisten, bedoeld onder a, fungeert als supervisor en is namens de opleider verantwoordelijk voor het behalen van de competenties van het betreffende onderdeel;
- c. in afwijking van de onderdelen a en b, geldt voor de leerlijn acute geneeskunde die gevolgd wordt in de onderdelen, bedoeld in artikel B.3, eerste lid onder b en c, dat in de opleidingsgroep ten minste één specialist zich voor ten minste 50% van de dagtaak met het onderdeel acute geneeskunde bezighoudt;
- d. de supervisor beoordeelt of de aios voldoet aan de competenties van het betreffende onderdeel. Daarvoor legt de supervisor aan het eind van het onderdeel schriftelijk vast of de competenties van het onderdeel zijn behaald; en
- e. zij nemen deel aan die commissies die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van en adequate opleiding in de betreffende differentiatie.

Titel II De opleidingsinrichting

C.3. Eisen gedeeltelijke opleiding (opleidingsjaar één tot en met vier/ten minste twee tot ten hoogste vier jaar)

In aanvulling op artikel C.13. van het Kaderbesluit CCMS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinrichting voor de gedeeltelijke opleiding van ten minste twee tot ten hoogste vier jaar van de opleiding in de onderdelen, bedoeld in artikel B.3, eerste lid, onderdelen a. en b, in aanmerking te komen, aan de volgende eisen:

- a. in de instelling zijn op de opleidingsafdeling behalve de opleider nog ten minste vier internisten werkzaam op een zodanige wijze dat zij hun verantwoordelijkheid als lid van de opleidingsgroep daadwerkelijk en naar behoren kunnen dragen;
- b. in of voor de instelling zijn voor consultatie beschikbaar een anesthesioloog, een cardioloog, een chirurg, een dermatoloog, een gynaecoloog, een keel-neus-oorarts, een klinisch geriater, een longarts, een medisch microbioloog, een neuroloog, een oogarts, een orthopedisch chirurg, een patholoog, een psychiater, een radioloog, een radiotherapeut, een uroloog, een specialist ouderengeneeskunde en de desbetreffende huisarts; en
- c. in de instelling is het aantal opnamen per jaar voor interne geneeskunde ten minste 1000, gespreid over de verschillende onderdelen van de interne geneeskunde.

C.4. Eisen gedeeltelijke opleiding (differentiatie/ten minste acht maanden tot ten hoogste twee jaar)

In aanvulling op artikel C.13 van het Kaderbesluit CCMS voldoet de instelling om voor erkenning als opleidingsinrichting voor het onderdeel van de opleiding, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onderdeel c, (differentiatie) in aanmerking te komen aan de volgende eisen:

- a. de eisen van artikel C.3;

- b. de betreffende afdeling van de instelling wordt geleid door een internist met de betreffende differentiatie of een medisch specialist met betreffende specialisatie;
- c. in de instelling vinden tenminste maandelijks literatuurbesprekingen of refereerbijeenkomsten plaats op het gebied van de desbetreffende differentiatie;
- d. in de instelling worden dagelijks categorieën van patiënten behandeld die nodig zijn voor de uitoefening van en de adequate opleiding in de desbetreffende differentiatie;
- e. de instelling heeft een consultfunctie voor de betreffende differentiatie;
- f. een universitaire opleidingsinrichting kan worden erkend voor zowel enkelvoudig als meervoudige differentiaties; en
- g. de niet-universitaire opleidingsinrichting kan worden erkend voor één of meerdere meervoudige differentiaties (elk met een duur van acht maanden), mits deze word(t)(en) aangeboden in samenwerking met een universitaire opleidingsinrichting.

Hoofdstuk D Slotbepalingen

D.1. Overgangsbepaling

1. Dit besluit is van toepassing op de aios die de opleiding op of na 1 juli 2019 aanvangt.
2. De aios die de opleiding afrondt voor 1 januari 2020 doet dit overeenkomstig het voor 1 juli 2019 geldende Besluit interne geneeskunde van 12 april 2010.
3. De aios die de opleiding voor 1 juli 2019 is aangevangen en die de opleiding na 1 januari 2020 voltooit overeenkomstig dit besluit, past voor 1 januari 2020 in overleg met de opleider diens opleidingsschema en de inhoud van diens opleiding aan dit besluit aan.
4. De besluiten die golden tot 1 juli 2019 blijven van toepassing op de opleidingsinrichting waaraan erkenning is verleend voor 1 juli 2019. De betreffende opleidingsinrichting behoudt diens erkenning totdat deze van rechtswege vervalt, wordt ingetrokken of opnieuw wordt verleend.
5. De erkenning van de opleidingsinrichting bedoeld in het vierde lid omvat zowel de bevoegdheid om de aios bedoeld in het eerste lid of tweede lid, op te leiden overeenkomstig dit besluit, als de bevoegdheid tot uiterlijk 1 januari 2020 om de aios die de opleiding overeenkomstig het derde lid voltooit, op te leiden overeenkomstig het voor 1 juli 2019 geldende Besluit interne geneeskunde van 12 april 2010.

D.2. Intrekking besluit

Het Besluit interne geneeskunde van 12 april 2010 wordt ingetrokken.

D.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de instemming van de minister, genoemd in het eerste lid en van de vaststelling en wijziging van dit besluit. Daarnaast wordt mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG, bedoeld in het tweede lid bevat tenminste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit zal op de website van de KNMG worden geplaatst (www.knmg.nl).

D.4. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2019.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3. eerste lid, worden geplaatst, wordt uitgegeven na 1 juli 2019, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 juli 2019.

D.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit interne geneeskunde.

Utrecht, 12 juni 2019

drs. J.D. Beugelaar
voorzitter CGS

mr. M.C.J. Rozijn
secretaris CGS

OUU

Toelichting

Algemeen

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme interne geneeskunde.

Artikelsgewijs

Hoofdstuk A

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

LOP: Een meer gedetailleerde beschrijving van het profiel van de internist is opgenomen in het opleidingsplan.

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CCMS is vastgelegd wie een LOP opstelt en aan welke vereisten een LOP moet voldoen: het bevat ten minste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de interne geneeskunde die voldoet aan het LOP, wordt het LOP van de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV) verankerd in de regelgeving van het CGS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CCMS en van dit besluit moet voldoen.

Hoofdstuk B.

Artikel B.1. Duur

Dit is een nadere invulling van het bepaalde in artikel B.3, eerste lid, Kaderbesluit CCMS. Deze duur is conform de minimale duur bedoeld in bijlage V, punt 5.1.3., Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties en is een jaar langer dan het minimum van de aanbeveling van de Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS).

Artikel B.2. Specialisme gebonden competenties

De specialisme gebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de geneeskundig specialist, zoals beschreven in artikel B.2. van het Kaderbesluit CCMS.

Artikel B.6. Diensten

Binnen de opleiding interne geneeskunde wordt nauw samengewerkt met de specialismen cardiologie, klinische geriatrie, longziekten en tuberculose, maag-darm-leverziekten, nucleaire geneeskunde en reumatologie. Deze specialismen kenmerken zich doordat zij enerzijds een onderdeel kunnen verzorgen in het kader van de opleiding interne geneeskunde en anderzijds doordat de opleiding van de aios van genoemde specialismen een één-, twee- of driejarige vooropleiding interne geneeskunde bevat. In de opleidingsinrichtingen waar hiervan sprake is, vormen de aios interne geneeskunde, die door de internist-opleider gesuperviseerde onderdelen volgen, en de aios interne geneeskunde, die door opleiders van bovengenoemde specialismen gesuperviseerde onderdelen volgen, gezamenlijk één pool van aios. Deze aios doen diensten voor de betrokken specialismen zodra de opleider hen daartoe voldoende bekwaam acht.

Tweede lid: Als de opleiding in deeltijd wordt gevolgd dan wordt de omvang van de diensten naar rato aangepast.

Derde lid: Er zijn opleidingsinrichtingen waar de interne en de zgn. para-interne specialismen aparte rapporten hebben. Dat hoeft voor het doen van diensten door de aios geen probleem te zijn, mits de dienstdoende aios de gelegenheid krijgt de verschillende patiënten over te dragen op beide rapporten, bijvoorbeeld door de rapporten na elkaar te houden.

Hoofdstuk C

Artikel C.1. Eisen opleider

De wijze waarop de in de eisen genoemde besprekingen plaatsvinden, wordt nader uitgewerkt in het LOP. Eerste lid, onder b: De grote visite heeft tot doel de optimalisatie van de patiëntenzorg, de integratie van verkregen gegevens en supervisie van het beleid ten aanzien van diagnostiek, therapie en attitude van de aios.

Eerste lid, onder f: de bespreking van de opleider met de patholoog over histologische onderzoeksuitslagen wordt al dan niet gecombineerd met resultaten van obductieonderzoek.

Artikel C.2. Eisen opleidingsgroep

Onder c: Het onderdeel acute geneeskunde als keuze-onderdeel of als differentiatie-onderdeel kent een afwijkende bepaling wat betreft het aantal specialisten dat zich bezig houdt met de acute geneeskunde en de duur van ervaring. Het gaat namelijk om een relatief nieuw onderdeel binnen de opleiding interne geneeskunde. Deze bepaling zal na verloop van een paar jaar vervallen omdat dan niet langer sprake is van een opstartfase.

Artikel C.3. Eisen gedeeltelijke opleiding

(opleidingsjaar één tot en met vier/ten minste twee tot ten hoogste vier jaar)

Het betreft hier onder meer de onderdelen die ook wel de para-interne onderdelen genoemd worden, dat wil zeggen de onderdelen van de opleiding interne geneeskunde die door andere specialisten voor de opleiding interne geneeskunde, worden verzorgd. Met het oog op de uitvoering van dit artikel wordt bijvoorbeeld voor het onderdeel cardiologie verwacht dat onder specialist hier wordt verstaan de cardioloog, etc.

Onder b: In of voor de instelling beschikbaar voor consultatie betekent dat de desbetreffende specialist zich niet per definitie in de instelling moet bevinden; de huisarts zal bijvoorbeeld niet in de instelling zelf aanwezig zijn. Daarnaast betreft het een niet limitatieve lijst. Afhankelijk van de wijze waarop de werkzaamheden vorm gegeven worden, kunnen ook andere artsen geconsulteerd worden.

Artikel C.4. Eisen gedeeltelijke opleiding

(differentiatie/ten minste acht maanden tot ten hoogste twee jaar)

Het betreft artikel C.3. aanvullende eisen. Met andere woorden, zonder te voldoen aan de eisen van artikel C.3., kan geen (aanvullende) erkenning voor een of meer differentiatieonderdelen van artikel C.4. worden verkregen. Het is niet nodig dat er een erkenning is op grond van C.3.

Onder f en g: Welke opleidingsonderdelen de universitaire of niet-universitaire opleidingsinstelling mag verzorgen, oftewel, voor welk gedeelte van de opleiding men wordt erkend, wordt bepaald door 'de som' van artikel C.3. plus artikel C.4.:

- voor de universitaire opleidingsinstelling is dat ten minste twee van de eerste vier opleidingsjaren (artikel C.3.) en ten hoogste alle zes de opleidingsjaren (artikel C.3. + C.4.);
- voor de niet-universitaire opleidingsinstelling is dat ook ten minste twee van de eerste vier opleidingsjaren (artikel C.3.) en ten hoogste alle vier de eerste opleidingsjaren plus één of meerdere meervoudige differentiaties (artikel C.3. + C.4.) tot ten hoogste alle zes de opleidingsjaren.

Onder g: De niet-universitaire opleidingsinstelling dient op grond van het Kaderbesluit CCMS een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met een andere, i.c. universitaire opleidingsinstelling. Die overeenkomst gaat over de afstemming van de onderdelen die de opleidingsinstellingen verzorgen. Van de niet-universitaire opleidingsinstelling die één of meerdere meervoudige differentiaties wil verzorgen, wordt tevens verwacht dat zij de invulling van die differentiatie(s) afstemt met de universitaire opleidingsinstelling.

D.1. Overgangsbepaling

Derde lid: Het feit dat de aios de afronding van diens opleiding volgens de nieuwe opleidingsstructuur afstemt met de opleider, impliceert dat de aios de opleiding 'nieuwe stijl' bij dezelfde opleider en in dezelfde opleidingsinstelling voortzet.